

poslan v izgnanstvo v Tobolsko gubernijo, od koder je leta 1907. pobegnil na Dunaj, kjer je bil novinar. Leta 1914. je šel v Švico, pozneje v Pariz, od koder je bil leta 1916. izgnan v Ameriko. Po izbruhu revolucije leta 1917. je prišel nazaj v Rusijo. V juliju je vstopil v Leninovo boljševiško stranko ter bil eden izmed glavnih organizatorjev oktobrske revolucije, ki je pripeljala boljševike na oblast. Trocki je postal ljudski komisar za zunanje zadeve (zunanji minister) ter je vodil sovjetsko zastopstvo pri mirovnih pogajanjih v Brestu Litovskem. Od marca 1918. je bil narodni komisar za vojsko in mornarico (vojni minister). Znan je kot pravi ustanovitelj in organizator »rdeče vojske«, s katero je dobil državljansko vojno proti »belim« generalom, izgubil pa vojno s Poljsko leta 1920. Po Leninovi smrti leta 1924. je prihajal v vedno večja nasprotja z drugimi boljševiški voditelji, predvsem s Stalinom. S Kamenjevom, Zinovjevom in Radekom je tvoril odločno opozicijo v ruski komunistični stranki. Kot strog boljševik je zastopal stališče, da brez svetovne revolucije ni mogoče vzdržati boljševizma, zahteval je trdo roko proti kmetom ter hotel komunistično stranko nasloniti izključno na tovarniške delavce. V tem boju s Stalinom je podlegel, ker je večina stranke potegnila

Tako zgleda angleško pristaniško mesto po odletu nemških bombnikov

s Stalinom. Leta 1925. je moral odstopiti kot vojni komisar, oktobra 1926. pa izstopiti iz vodstva komunistične stranke. Novembra 1927. leta je bil izključen iz stranke, 1. 1928. izgnan v Turkestan, januarja 1929. pa iz Sovjetske zveze. Ker mu nobena druga drža-

va ni dovolila vstopa, je živel do leta 1933. pri Carigradu, nato nekaj časa v Franciji, dokler se ni dokončno preselil v Mehiko, kjer je živel v neki vili v Mexici. Poleg enajstih knjig je napisal tudi dolgo vrsto propagandnih član- kov in brošur.

Tako živijo iz Londona na deželo preseljeni otroci

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Član fantovskega odseka in cerkveni pevec umri na Keblju. Dne 21. avgusta se je poslovil za vedno od nas vrli mladentč Janez Capl. Bil je izbojen tenorist pri cerkvenem pevskem zboru in vnet član fantovskega odseka. Prihujljen je bil v celji župniji in prav posebno so ga še čislali fantje. Zdravja si je šel iskat v mariborsko bolnico, kjer pa mu niso mogli več pomagati. Njegovi zemeljski ostanke so bili prepeljani iz Maribora na Keblj, kjer počiva zraven svoje matere. Njegovega pogreba se je kljub slabemu vremenu udeležilo mnogo ljudstva, prosvetno društvo, fantovski odsek in celo odposlanstvo fantovskega odseka iz Čadrama z visokošolcem Ludvikom Leskovar na čelu. Ob odprtem grobu sta govorila pokojniku v slovo pred. g. župnik Panič Jožef in g. Leskovar. V ganljivih besedah sta orisala njegovo mlado življenje in ga postavila kot vzor vsem fantom. Po končanem nagovoru so fantje in dekleta zapeli nagrobnico. Bratom in sorodnikom naše sožalje!

Pogreb pridne učenke v Jarenini. Dne 21. avgusta smo položili k večnemu počitku Lizčko Herič, učenko osnovne šole v Jarenini. V spremstvu g. kateheta jo je spremljalo precejšnje število belo oblečenih součenk s šolsko zastavo.

Po kratki bolezni je podlegla vnetju slepiča. Bila je pridna in dobra učenka. Njen prerani grob smo zasuli s cvetjem in vencem. Neutolažljivi mamici, bratcema in sestrici izrekamo naše sožalje!

Ugledni posestnik umri v Dražencih pri Ptuj. Tukaj se je preselil v boljše življenje ugledni posestnik Blaž Gojkošek. Moška nedelja v mesecu ga je vedno videla pri mizi Gospodovi. Bil je skrben družinski oče, vobče spoštovan in prihujljen, kar je pričal tudi njegov pogreb. Na zadnji poti sta ga spremljala oba hajdinska gosposda in pokojnikov nečak p. Marijan iz Ptuj. Na sedmini se je nabralo 115 din za popravilo Marijinega svetišča na Ptujski gori, kamor je tako rad romal. Naj počiva v miru!

Skrbna knesčka mati umri. V Orešnjevcih pri Gornji Račgoni smo 16. avgusta spremlili k večnemu počitku skrbno knesčko mater in gospodinjko Ivano Žnidarič. Sklaj 40 let je gospodinjila možu in obilnemu Jančarovemu posestvu. V zakonu je imela devet otrok, od katerih jih živi še sedem. Vsi so vzgojeni v krščanskem duhu. Naj bo Bog obilen plačnik pokojni mamici za vso njeno skrbnost in ljubezen! Zalujočim naše sožalje!

šahovske klube in organizacije, in tedaj so se tudi začeli prirejati prvi šahovski turnirji.

Telesna velikost in hrana. V skandinavskih deželah so v zadnjih letih proučevali telesno velikost povprečno 20letnih vojnih obveznikov. Telesna višina obveznikov je po statistikah iz let 1915. do 1938. stalno naraščala, in sicer na Švedskem od 1718 do 1742 mm, na Norveškem od 1706 do 1736 mm, na Danskem od 1688 do 1712 mm. V tem času je bilo opaziti zastoj le v letih od 1930. do 1933., torej v dobi gospodarske krize, medtem ko se je krivulja v naslednjih letih spet strmo dvigala. Iz številke je razvidno, da je telesna višina neposredno v zvezi z načinom prehrane. Razlika je največja na Norve-

Doktor Hudnik je bil od same jeze ves zelen in rumen. Kar slinil se je, ker besede ni spravil iz sebe, pobral je klobuk in dežnik in planil skozi duri. Ljudje so žvižgali in ploskali, ko so videli, kako je advokat pogorel.

Zopet se je oglašil kanclist in se zadrl:

»En in sedemdeset tisoč kron in en krajcar k prvemu — k drugemu — ali ne da nihče več? — in — k tretjemu!«

Špetinov Matija je zlicital domačijo na Ledinah.

Po dvorani je zahruščalo, ljudje so ploskali in klicali:

»Živio Matija!« — »Živio novi Ledinek!«

Mirno in ne da bi koga pogledal, je šel Matija z bratom proti mizi, za katero so sedeli gospodje s sodišča; svoj rešpetin je nesel seveda s seboj in ga tiščal pod pazduho. Pred sodnikom sta moža našela štiri in dvajset tisoč kron in sta obenem izjavila, da bosta ostali denar položila v treh mesecih.

Potem so licitali še manjše Končnikove reči, pa to je bilo hitro opravljeno.

Blaž, Matijev brat, je osem dni nato prevzel gospodarstvo na Ledinah, medtem ko je šel Matija s svojim rešpetinom zopet po svetu.

X.

Tiho in mirno je bilo jezero. Tu pa tam je plaval kak čoln. Iz zelenja so kukale bele hiše z zelenimi oknicami. Na obrežju so se sprehajali letoviščarji.

To tišino pa je iznenada zmotil vrišč otrok. Spremljali so črno oblečenega, bradatega moža s smejočim obrazom in rdečkastim nosom. Ta se je menil z otroki o šoli, o spričevalih, o igrah, o mačkah, potrpežljivo je poslušal, kaj mu je zdaj eden, zdaj drugi pripovedoval in je bil med otroki sam kakor otrok. Vsakemu je vedel za krstno ime, vpraševal je, kako je staršem, posnel je ptičji glas in vabil ptiče iz grmovij, potem je spet zagnal nekaj krajcarjev, da so jih otroci lovili, pa je vselej skušal tako narediti, da so jih dobili najprej.

To je bil doktor Silan, ki je bil kmalu že štiri leta tu v Vrbi za zdravnika; v kratkem času si je pridobil zaupanje mladih in starih.

Ko je prišel s tropo do jezera, jim je veselo zaklical:

»Tako, pobiči in deklice, zdaj pa pojdite domov, dohtar ne utegne več. Lepo mi pozdravite doma! Srečno, otroci!«

»Srečno, gospod — srečno — srečno!« so ponavljali otroci in se razpršili kakor na povelje.

Po stezi, posuti s sivim peskom, sta prišla star gospod in gospa, letoviščarja z Dunaja. Že od daleč jima je zaklical zdravnik:

»Bog ga daj, gospod Medved! Klanjam se, gospa! Kako je? Je že vse dobro. Ni bilo nič hudega, sonce vas je malo bolj ogrelo pa vas je glava bolela. Imenitni ste na pogled.«

Umrla je mati 14 otrok. V Doliču pri Gor. Lendavi so 13. avgusta pokopali blago Graho-vo mamico, ki se je v 68. letu starosti poslovila od tega sveta. Pokojnica je imela 14 otrok, od katerih jih živi še devet. Priljubljenost pokojnice je pokazal pogreb, saj so prišli ljudje od blizu in daleč ter jo obdali z venci in šopki. Umrla je zadeta od srčne kapi, ko je šla k svojemu sinu na obisk. Dragi mamici naj sveti večna luč — preostalih pa naše sožalje!

V visoki starosti 85 let umrl v župniji Apače posestnik na Pogledu g. Anton Einsiedler. Bil je odlično krščanskega značaja in dober gospodar. Imel je odprto srce tako za Slovence kakor za Nemce. Prepozno se je odločil za operacijo kile. Ob odprtem grobu se je poslovil domači župnik g. Cilensek.

Z rožami obložena rakvica. S Ponikve poročajo: Smrtni primer smo doživeli, ko se je pri Romihovih pri Sv. Ožbaltu dogodila svojevrstna nesreča: mala, dveletna Jožica je utonila

v škafo vode, ko se je sama igrala pred hišo. Pogreb je bil do solz ganljiv. Mala rakvica je stala na Marijino Vnebovzetje med sv. mašo sredi cerkve, a bila je tako obložena od rož, da se aplah ni videlo drugega kot samo cvetje. Male, belo obložene deklice z venčki okoli glave so nesle cvetje in trupele na pokopališče. Nepozaben pogled je bil to! Dobrim staršem izrekamo vsi globoko sožalje!

Smrt blagega moža v Rečici ob Savinji. Tukaj smo izročili materi zemlji blagega moža Franceta Jeraj, p. d. Felcijana iz Nizke vasl. Rajni je bil prijazen ter dober gospodar. Bil je pred leti več let član občinskega odbora ter načelnik konkurenčnega odbora kakor tudi do smrti odbornik Posojilnice. Da je bil rajni priljubljen med ljudstvom, je pokazal njegov pogreb, katerega se je udeležilo mnogo ljudi od blizu in daleč. Star je bil 55 let, zapušča pa več nedoletnih otrok ter ženo. Vsem žalujočim naše sožalje — Tebi pa, dragi prijatelj, večni mir in pokoj!

Dopisi

Dravska dolina

Kamnica pri Mariboru. Naša občina pod spretnim vodstvom župana g. Petra Lorenčiča gradi tako cesto proti vrhu Sv. Urbana, da bo mogoče po njej ne samo udobno hoditi, ampak bo višina Sv. Urbana odprta tudi za avtomobiliste. Posebno dobra bo pa ta cesta za naše kmete od Sv. Križa in velikega dela Kozjaka. Občini Kamnica gre hvalevredno na roko mariborski okrajni cestni odbor s tehnično in finančno pomočjo. Kmečko ljudstvo pa pomaga pri novi cesti z brezplačnimi vožnjami in delom. Cesta bo občinska cesta I. reda. Z nove ceste bo krasen razgled na Maribor, Slov. gorice in Dravsko polje.

Mariborska okolica

Maribor, Pobrežje, Tezno. Prosvetna društva župnije Sv. Magdalene v Mariboru, to je iz Maribora, Pobrežja in Tezne, uprizorijo s skupnim sodelovanjem v nedeljo, dne 6. oktobra 1940 v Narodnem gledališču v Mariboru Finžgarjevo narodno igrano »Naša kriz«, ki je sedanjim časom tudi najbolj primerna. Pokroviteljstvo nad to prireditvijo je prevzel predsednik Prosvetne zveze v Mariboru g. dr. Josip Hohnjec. Vsa mariborska in okoliška društva prosimo, da se ozirajo na našo prireditev v nedeljo, dne 6. oktobra, katere naj se tudi v obilnem številu udeležijo, saj jo priredijo tri najmlajša Prosvetna društva iz največjih delavskih naselij Maribora. Bog živi!

Slovenske gorice

Marija Snežna. Naš kraj, ki je s svojo vabljivo romarsko cerkvijo najvišji v Slov. goricah, se tudi modernizira. S pomočjo okrajnega cestnega odbora in banske uprave se je zgradila od cmureške banovinske ceste lepa nova zidana dovozna cesta do cerkve in od tam se gradi sedaj še da-

lje po hribu med vinogradi in sadovnjaki v smeri proti Sv. Juriju v Slov. goricah. Kako težko je bilo poprej voziti po strmih klancu, v katerem so se naši kmečki vozovi pogrezali do osi v blato. Sedaj pa je cesta lepa bela in lahko vozimo po njej in hodimo tudi v najhujšem vremenu. Mi smo res hvaležni tistim, ki so nam pripomogli do tega gospodarskega napredka. To so predvsem naš rojak g. podban dr. Majcen, bivši župan g. Mali, ki nam je dal kamen zastoj, načelnik okrajnega cestnega odbora g. Žebot, ki se vneto trudi, da se z delom na cesti nadaljuje, pa tudi naša občina zasluži vso pohvalo. Naši delavci tudi nekaj zaslužijo in to je za sedanjor dobo, ko ni denarja pri hiši, tudi dobro. Cesar nam prej nihče ni napravil, so nam sedanjí naši voditelji preskrbeli in mi Snežničani smo jim iz srca hvaležni. Veseli bodo pa tega dela tudi naši sosedje pri Sv. Juriju, ko bodo dobili enkrat krajšo zvezo z nami.

Sv. Lenart v Slov. goricah. (Stanje cest v Slov. goricah.) V mariborskem »Večerniku« se je že dvakrat skregal nad slabimi cestami v Slov. goricah neki Vladimir Kreft, ki pravi, da je dobavitelj gramoza za ljutomerski okraj. Mož je očitno bolj pameten kot drugi navedeni zemljani. Trdi pa nekaj, kar ni res. On deva vse v nič, kar sedanja cestna uprava stori za ceste v naših krajih. Najprvo je zapisal grobo neresnico, da je slabe ceste v Pesniški dolini od gostilne Partlitz do Sv. Lenarta kriv okrajni cestni odbor mariborski. Mož pa je zaspal 1. aprila 1940. Tedaj je namreč prevzela državna cestna uprava to cesto. Torej ne more biti kriv za kotanje na tej cesti okrajni cestni odbor. Sicer pa je omrežje okrajnih, ozioroma banovinskih cest v Slov. goricah razen državne ceste Maribor—Sv. Lenart—Sv. Trojica v dobrem stanju. V tolažbo poborniku g. Kreftu pa lahko beležimo, da bo tudi državna cesta skozi Slov. gorice urejena. Sedaj se gradi in končuje

državna cesta Sv. Lenart—Sv. Benedikt in potem se bo začele, kolikor smo poučeni, tudi z deli na črti od Sv. Lenarta proti Mariboru. Vse naenkrat pa ne gre. Če bi šlo po nazorih hudega g. Krefta, dobavitelja gramoza v ljutomerskem okraju, bi morali naše davkoplačevalce preveč naenkrat obremeniti, če bi hoteli vse kar mahoma izboljšati, če si to dopisnik g. Kreft izmisli. Od leta 1919, dalje se je v Slov. goricah cestno omrežje zelo razširilo z lepimi novimi cestami, kakor na primer Maribor—Sv. Peter—Pesniška dolina, Jablanca—Korena—Duplek, St. Ilj—Marija Snežna, Sv. Lenart—Žice—Sv. Ana, Sv. Rupert—Hrastovec in še nekatere druge. Slovenjgoriški davkoplačevalci bi se pametnemu g. Kreftu lepo zahvalili, če bi davčni uradi morali pobirati še enkrat toliko davkov, da bi se želji g. Krefta moralo kar naenkrat ugoditi. Bodimo zadovoljni, da v dobi sedanje težke krize moremo naše ceste vsaj v toliko vzdrževati, da so sposobne za vožnjo. Veseli tudi bodimo, da cestni odbor s pomočjo banske uprave in prizadetih občin, kakor je to n. pr. pri M. Snežni, izpopolnjuje potrebno cestno omrežje v blatnih Slov. goricah, kjer ni kamenja in ne gramoza. To ni nobena šala, če se mora v Slov. gorice več kot 20—30 km daleč iz Maribora dovažati gramoz za silno drag denar. Pri teh razmerah je naravnost čudo, da so banovinske in bivše okrajne ceste še vsaj tako vzdrževane. Gospodu Kreftu pa privoščimo veselje, da se spiše in če misli, da so njegovi članki Bog ve kako vabljivi in da jim vsakdo brezpogojno verjame, se mož bridko moti. Ljudstvo ima v sedanjih težkih časih druge brige in se za članke g. Krefta v mariborskem »Večerniku« prav nič ne zmeni.

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. Začeli smo z delom na Farnem domu. V ta namen smo priredili tombolo, ki je dobro uspela. Računamo, da bomo še to jesen mogli nastopiti v novi dvorani, kjer bodo pokazali naši igralci igrano »Mrtvaški ples«. Za takratno udeležbo vabimo že sedaj odseke in kroške in druge prijatelje naše iz sosednjih župnij. Zda hitimo s pripravo za izlet v Beograd, kjer se ravno sedaj vrši velik jesenski velesojm. Tam bomo obiskali tudi grob vojaka dobrega člana našega fantovskega oddelka J. Janžekoviča, ki je umrl v srcu naše domovine — v Beogradu. Iz Beograda bomo poromali na Oplenac, da se poklonimo ostanikom našega rajnega kralja. Tudi iz drugih župnij se nam lahko pridružijo. Vozina je malenkostna (33 %), zato pohitite, fantje in dekleta, s prijavo, pa tudi očete vabimo. Potujemo že 4. septembra. Mogoče je to zadnja tako ugodna prilika, ogledati si naše prestolnico. Poskrbljeno je za vodnika. Informacije v župnišču in pri članu fantovskega oddelka Martinu Bec.

Apače. Dne 9. septembra bo na običajnem sejm-skem prostoru kramarski in živinski sejem. Preteklo leto ni bilo nobenega pri nas. Vse, ki se zanimajo, že sedaj opozarjamo.

Črešnjevci pri Gornji Radgoni. V ponedeljek, 12. avgusta, se je poročila Lizika Znidarič z domačinom Jakobom Klemenčič, orožniškim podnarednikom, ki slušbuje na Bregu pri Ptuj. Poročil ju je bratranec g. dr. Anton Trstenjak v domači župni cerkvi. Mladina zakoncem želim obilo sreče!

»Da, kar čez noč ste me ozdravili. Hvala vam, gospod doktor!«

»Ti ste zmeraj dobre volje,« mu je segel Dunajčan v roko. »Ste srečen človek!«

»Po čem sodite?«

»Ne stiska vas zakonski jarem, otrok pa imate za kratek čas, kolikor jih hočete.«

»Ti, ti, ti!« je zapretila gospa možu. »Saj te lahko rešim jarma. Če mi je po volji, se s prvim vlakom peljem domov in te pustim tu. Kaj bi pa potem počel?«

»I, kaj bi počel? Za teboj bi jo mahnil in bi te takoj spet pripeljal sem. Taki norci smo možiki. Doktor je pač eden redkih, ki so ostali pri pameti.«

»Žal da sem čisto po nedolžnem ostal pri pameti,« se je zasmel zdravnik.

»Je res veselje gledati, kako vas imajo otroci radi,« je dejala gospa.

»So pridni. In okoli jezera živi dobro, pohlevno ljudstvo. Človek ga mora rad imeti.«

»Dela imate pa čez glavo,« je omenil Dunajčan. »Da le morete biti zmeraj tako dobre volje!«

»Zdravnika kličejo navadno le žalostni. Greh bi bil, če bi jih s kislim obrazom še bolj žalil. Če zdravnik dobro vajo prinese, pol bolezní že s tem odnese.«

»Od kod pa imate svojo dobro voljo? Dejal bi, da

nikoli v življenju nič hudega niste doživeli, da ste imeli vedno srečo.«

»Hvala, sreča je opoteča. Vsak človek ima svoj križ. Tisti pa, ki so pravi tiči, kakor na primer jaz, ga nosijo skrivaj in se smeji vsemu svetu v obraz, hahaha.«

Po stezi je pritekel deček in se je odkril pred zdravnikom:

»Gospod doktor, neki mož vas čaka gor pri vas.«

»Tako, tako! Od kod pa je?« je vprašal zdravnik.

»Tega ne vem. Velik je, rdečo krošnjo ima na hrbtu, počez pa dve dolgi palici in tako cev kakor za dimnik.«

»Kaaaj? Hahaha. Tega poznam. Ta je prišel od daleč. Ne smem ga pustiti, da bi čakal. Srečno, gospod Medved! Klanjam se, gospa! Na svidenje!«

Naglo je zavil v hrib proti svojemu stanovanju, deček pa za njim. Zgoraj je res stal špetinov Matija pred zdravnikovimi vrati.

»Na, Tonček!« je stisnil zdravnik dečku dva krajcarja v roko in se obrnil k Matiju, ki je spet potegnil za zvonec na durih:

»Hoho, prijatelj, gospodarja ni doma.«

Matija se je ozrl čez ramo in je dejal, ne da bi se obrnil od vrat:

»Bog ga daj, gospod dohtar! Počasi pa gvišno.«

(Dalje sledi)

škem, kjer je bila prehrana zavoljo majhnega poljedelstva prej težavna, v poznejših letih pa se je z olajšanim uvodom zelo izboljšala.

Brneča okna. V Ameriki so patentirali svojevrstno iznajdbo. Gre za pripravo, ki kaže, kdaj je treba okna zavoljo dežja zapreti. Pripravo predstavlja zvonec, ki je zvezan s snovjo, ki se v viagi zelo raztegne. Če postaviš aparat na okensko desko tako, da visi ta snov skozi okno, in če pride potem deževati, se snov raztegne ter sproži pero, ki spravi spet zvonilo v obrat.

Dekliško ime ohranijo dekleta na španskem in Portugalskem ter tudi v nekaterih krajih Severne Amerike, ko se poročijo. — Prilomek moža je pri njih stranskega pomena.